

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Yhdyskuntalautakunta, § 304, 03.12.2024

Kaupunginhallitus, § 440, 18.11.2024

§ 304

Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029

TRE:4944/10.02.01/2024

Yhdyskuntalautakunta, 03.12.2024, § 304

Valmistelija / lisätiedot:

Karppinen Elina

Valmistelijan yhteystiedot

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen, puh. 040 800 4908, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 1241 626, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus

Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029 merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Elina Karppinen oli paikalla kokouksessa asiantuntijana tämän asian aikana.

Perustelut

Asemakaavoitusohjelma laaditaan vuosittain ohjelmoimaan strategisesti merkittävien asemakaavojen laatimista Tampereen kaupungissa seuraavan viiden vuoden aikana. Kaavoitusohjelman yhteydessä laaditaan myös kohdekortit, joissa kuvaillaan tarkemmin kunkin asemakaavan tavoitteita ja suunnittelussa erityisesti huomioitavia asioita.

Asemakaavoitusohjelman päivytystä on valmistelu yhteistyössä mm. Tampereen kaupungin palvelualueiden viranhaltijoiden yhteistyönä. Ohjelmaluonnosta käsiteltiin Strategisen maankäytön työryhmässä 18.9.2024 ja Palveluverkko, investoinnit ja maankäyttö -ryhmässä 11.10.2024. Kaavoitusohjelma ja kohdekortit ovat liitteenä.

Vuosien 2025–2029 kaavoitusohjelman lähtökohtina ovat kaupunkistrategiassa Tekemisen kaupunki asetetut tavoitteet kestävän kasvun ja arjen sujuvuuden vahvistamisesta, luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän parantamisesta. Tampereella on viimeisen viiden vuoden aikana kaavoitettu asuinrakentamista vuosittain keskimäärin noin 230 300 k-m². Asumisen tonttivaranto on noin 1 270 000 k-m², mikä vastaa yli 4 vuoden varantoa. Muun käyttötarkoituksen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

tonttivarantoa on noin 2 480 000 k-m², josta yritystonttien kaavavarantoa noin 2 147 000 k-m². Kaavavaranto sisältää sekä kaupungin että muiden maanomistajien omistamat tontit. Omakotitonttien kaavavarantoa on noin 120 kappaletta. Hyvän varannon ansiosta Tampereen kaupunki pystyy vastaamaan erilaisiin kasvun tarpeisiin.

Valmistellussa asemakaavoitusohjelmassa varaudutaan edelleen vastaamaan tulevilla viisivuotiskaudella vuosittaiseen väestönkasvun tavoitteeseen ja sen edellyttämiin työpaikkojen sekä palvelu- ja viherverkon tarpeisiin. Vuosien 2025–2029 kaavoitusohjelma sisältää asuntokerrosalaa yhteensä 1 429 700 k-m² ja muuta kerrosalaa 471 200 k-m². Tampereen kaupungin strategian mukaisesti yhdyskuntarakennetta tiivistetään kaavoittamalla yli 80 prosenttia asuinkerrosalasta Yleiskaavan mukaisiin keskuksiin ja joukkoliikennevyöhykkeille; tälle kasvun vyöhykkeelle sijoittuu 80 prosenttia kaavoitusohjelman kohteiden asuntokerrosalasta ja 88 prosenttia muusta kerrosalasta. Uudet pientaloalueet Ojalassa ja Nurmussa sekä Vuoreksen kuntaliitosalue suurimmalta osin sijoittuvat kasvun alueen ulkopuolelle, mutta vastaavat kaupungin tavoitteeseen asumisen monimuotoisuudesta ja pientaloasumisen tonttien lisäämisestä. Yksittäisten pientalotonttien jakokaavat ovat omana kohteenaan kootusti jokaisena vuotena ja täydennysrakentamista yksityisten hakemusten perusteella tehdään kasvun vyöhykettä priorisoiden. Ohjelman viimeisten vuosien 2028–2029 mitoitus antaa mahdollisuuden tuleville uusille avauksille.

Kaavoitusohjelman laadinnassa on huomioitu tavoitteellisen määrän ja sijainnin toteutuminen sekä monipuolisen asuntotuotannon, palvelujen ja työpaikkojen määrän kasvun mahdollistaminen. Ohjelmassa on huomioitu monimuotoinen asuminen sekä asumis- että hallintamuotojen osalta. Kohteiden sijoittumisella pyritään varmistamaan kohtuuhintaisen asuinrakentamisen edellytykset. Lisäksi tontin luovutuksen yhteydessä on mahdollista vaikuttaa positiivisesti alueiden sosiaaliseen kestävyys- esimerkiksi uudistuotannon hallintamuotojen, asuntojakauman ja talotyypin avulla. Laajempia omakotialueita suunnitellaan ohjelmakaudella Ojalaan, Nurmiin ja Vuoreksen eteläosaan. Asemakaavojen aikataulutuksessa on huomioitu suunnittelun ja toteutuksen resurssointi sekä kustannusten osalta Palveluiden, asumisen, liikenteen ja maankäytön pitkän aikavälin toteutusohjelma (PALM).

Asemakaavoja laaditaan turvaamaan virkistysverkoston ja palvelurakenteen kehittäminen, kaupungin strategisten projektien toteuttaminen ja rakennetun ympäristön kehittäminen. Tampereen kaupungin luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteet, Viheralueverkosto, ekologinen verkosto ja virkistysverkoston jatkuvuus, saavutettavuus ja toimivuus turvataan asemakaavoituksessa. Asemakaavoitusohjelmakaudella pilotoidaan maankäytön suunnitelmien

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

luontovaikutusten arviointityökalua, jonka avulla voidaan arvioida syntyvää luontohaittaa ja sen myötä mahdollisia luontohaitan kompensatiomahdollisuuksia.

Lähiluonnon monimuotoisuutta, ekologisten yhteyksiä ja viheralueiden kestävyyttä kehitetään, alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus turvataan. Lisäksi laaditaan asemakaavoja korttelirakenteen täydentämiseksi sekä muita kaupungin ja yksityisten maanomistajien hankkeita kaavoitusohjelman kohteiden valmistelun yli jäävillä resursseilla.

Tampereen pitovoiman parantamiseksi asemakaavojen laadinnassa huomioidaan fyysisten perustarpeiden ratkaisun lisäksi asukkaiden koettua hyvinvointia ja tyytyväisyyttä lisääviä tekijöitä kuten identiteetti, yhteenkuuluvuus, paikkaan liittyvät siteet ja perinteet, sujuvat arkikokemukset tai paikkaan samaistuminen. Viherkerroin-työkalua hyödyntämällä turvataan kaupunkivihreä myös korttelialueilla. Täydennysrakentaminen kestävä kasvun vyöhykkeelle, jossa sijaitsevat myös monet rakennetun kulttuuriympäristömme arvot ja ympäristöhäiriöt: melu, värinä sekä pilaantuneet maat, tuovat oman haasteensa Tampereen kaavoitukselle.

Suurimpia kaavoitusohjelman kohteita sijoittuu sekä kaupungin että yksityiselle maalle. Kehitettyjen sopimuskäytäntöjen myötä yhä useampi laaja asemakaava sisältää tarkoituksenmukaisesti sekä yksityisen että kaupungin omistamaa maata. Sopimusohjaus mahdollistaa osaltaan kaupungin asunto- ja maapoliittisten linjausten toteuttamisen ja tontinluovutuksen tonttivarannon riittävyyden. Kaavoitusohjelman toteutuksessa otetaan huomioon Hiilineutraali Tampere 2030 ja Arkkitehtuuriohjelman linjaukset. Asemakaavoitusohjelmassa on esitetty 54 yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta keskeistä asemakaavoituskohdetta. Työohjelmassa on tällä hetkellä lisäksi myös yli 100 muuta asemakaavaa, joita valmistellaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Asemakaavoitusohjelmaan on vuosittain ohjelmoitu nimeämättömien kohteiden täydennysrakentamista asemakaavahakemusten perusteella sekä yksittäisten omakotitonttien jakamisen asemakaavoja asemakaavahakemusten perusteella.

Asemakaavoitusohjelman mukaan keskustan kehitystä edistetään muun muassa asemakaavoittamalla Asemakeskuksen ja Sorin alueita suunnittelukilpailuiden pohjalta.

Kaupunkirakenne täydentyy merkittävästi tulevan raitiotien varrella Kaupinlaakson asemakaavan myötä. Uusi kaupunginosa mahdollistaa tiiviin ja laadukkaan raitiotiehen tukeutuvan kaupunkiympäristön.

Hiedanrannan yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen jatkuu alueen asemakaavojen laatiminen Hiedanrannan tehdasrakennuksen ja kartanon, keskustan asumisen, kaupallisten ja julkisten palvelujen alueilla sekä liikenneverkollisten ratkaisujen kaavoittamisella. Lielahden alueelle

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

laaditaan asemakaavamuutoksia käynnissä olevan yleissuunnitelman pohjalta.

Asuinalueiden kaavoituksessa tavoitteena on laadukas ja yhteisöllinen asuinalue, jolla monipuoliset palvelut ja virkistysalueet ovat helposti saavutettavissa. Kaupunkipuulinjaus, viherkerrointyökälu ja kasvikkatolinjaus mahdollistavat kaupunkivihreän lisäämisen uudellakin tavalla rakennetussa ympäristössä. Asumisen keskeisiä kohteita ovat Kaupinlaakson, Hervannan pohjoisosan, Hiedanrannan ja Härmälän alueet. Laajempia pientaloalueita sijoittuu ohjelmakaudella muun muassa Ojalaan ja Nurmiin. Sekoittunutta asumisen, kaupan ja toimitilojen aluetta kaavoitetaan muun muassa Hiedanrantaan ja keskustaan Asemakeskuksen yhteyteen. Kaupunkirakenteen täydentäminen keskustassa, aluekeskuksissa ja asuinalueilla on vuosittain merkittävä täydennysrakentamisen keino. Yksityisten tonttien kehittäminen tapahtuu hankekehittäjän kanssa yhteistyössä laadulliset näkökulmat huomioiden. Kortteleiden täydennysrakentaminen edistää alueiden elinvoimaisuuden kasvamista.

Yritystontti- ja toimitilatarjonnan kasvulle luodaan edellytykset kaavoittamalla ohjelmakaudella rakentamista Lahdesjärvelle, Lakalaivaan ja Linnainmaalle.

Tiedoksi

Elina Karppinen

Liitteet

1 Kh 18.11.2024 Asemakaavoitusohjelma 2025–2029

2 Kh 18.11.2024 Asemakaavoitusohjelma, kohdekortit 2025–2029

Kaupunginhallitus, 18.11.2024, § 440

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Asemakaavoitusohjelma vuosille 2025–2029 hyväksytään ja lähetetään yhdyskuntalautakunnalle toimenpiteitä varten.

Perustelut

Asemakaavoitusohjelma laaditaan vuosittain ohjelmoimaan strategisesti merkittävien asemakaavojen laatimista Tampereen kaupungissa seuraavan viiden vuoden aikana. Kaavoitusohjelman yhteydessä laaditaan myös kohdekortit, joissa kuvaillaan tarkemmin kunkin asemakaavan tavoitteita ja suunnittelussa erityisesti huomioitavia asioita.

Asemakaavoitusohjelman päivitystä on valmistelu yhteistyössä mm. Tampereen kaupungin palvelualueiden viranhaltijoiden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

yhteistyönä. Ohjelmaluonnosta käsiteltiin Strategisen maankäytön työryhmässä 18.9.2024 ja Palveluverkko, investoinnit ja maankäyttö -ryhmässä 11.10.2024. Kaavoitusohjelma ja kohdekortit ovat liitteenä.

Vuosien 2025–2029 kaavoitusohjelman lähtökohtina ovat kaupunkistrategiassa Tekemisen kaupunki asetetut tavoitteet kestävän kasvun ja arjen sujuvuuden vahvistamisesta, luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän parantamisesta. Tampereella on viimeisen viiden vuoden aikana kaavoitettu asuinrakentamista vuosittain keskimäärin noin 230 300 k-m². Asumisen tonttivaranto on noin 1 270 000 k-m², mikä vastaa yli 4 vuoden varantoa. Muun käyttötarkoituksen tonttivarantoa on noin 2 480 000 k-m², josta yritystonttien kaavavarantoa noin 2 147 000 k-m². Kaavavaranto sisältää sekä kaupungin että muiden maanomistajien omistamat tontit. Omakotitonttien kaavavarantoa on noin 120 kappaletta. Hyvän varannon ansiosta Tampereen kaupunki pystyy vastaamaan erilaisiin kasvun tarpeisiin.

Valmistellussa asemakaavoitusohjelmassa varaudutaan edelleen vastaamaan tulevilla viisivuotiskaudella vuosittaiseen väestönkasvun tavoitteeseen ja sen edellyttämiin työpaikkojen sekä palvelu- ja viherverkon tarpeisiin. Vuosien 2025–2029 kaavoitusohjelma sisältää asuntokerrosalaa yhteensä 1 429 700 k-m² ja muuta kerrosalaa 471 200 k-m². Tampereen kaupungin strategian mukaisesti yhdyskuntarakennetta tiivistetään kaavoittamalla yli 80 prosenttia asuinkerrosalasta Yleiskaavan mukaisiin keskuksiin ja joukkoliikennevyöhykkeille; tälle kasvun vyöhykkeelle sijoittuu 80 prosenttia kaavoitusohjelman kohteiden asuntokerrosalasta ja 88 prosenttia muusta kerrosalasta. Uudet pientaloalueet Ojalassa ja Nurmissa sekä Vuoreksen kuntaliitosalue suurimmalta osin sijoittuvat kasvun alueen ulkopuolelle, mutta vastaavat kaupungin tavoitteeseen asumisen monimuotoisuudesta ja pientaloasumisen tonttien lisäämisestä. Yksittäisten pientalotonttien jakokaavat ovat omana kohteenaan kootusti jokaisena vuotena ja täydennysrakentamista yksityisten hakemusten perusteella tehdään kasvun vyöhykettä priorisoiden. Ohjelman viimeisten vuosien 2028–2029 mitoitus antaa mahdollisuuden tuleville uusille avauksille.

Kaavoitusohjelman laadinnassa on huomioitu tavoitteellisen määrän ja sijainnin toteutuminen sekä monipuolisen asuntotuotannon, palvelujen ja työpaikkojen määrän kasvun mahdollistaminen. Ohjelmassa on huomioitu monimuotoinen asuminen sekä asumis- että hallintamuotojen osalta. Kohteiden sijoittumisella pyritään varmistamaan kohtuuhintaisen asuinrakentamisen edellytykset. Lisäksi tontin luovutuksen yhteydessä on mahdollista vaikuttaa positiivisesti alueiden sosiaaliseen kestävyYTEEN esimerkiksi uudistuotannon hallintamuotojen, asuntojakauman ja talotyypin avulla. Laajempia omakotialueita suunnitellaan ohjelmakaudella Ojalaan, Nurmiin ja Vuoreksen eteläosaan. Asemakaavojen aikataulutuksessa on huomioitu suunnittelun ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

toteutuksen resurssointi sekä kustannusten osalta Palveluiden, asumisen, liikenteen ja maankäytön pitkän aikavälin toteutusohjelma (PALM).

Asemakaavoja laaditaan turvaamaan virkistysverkoston ja palvelurakenteen kehittäminen, kaupungin strategisten projektien toteuttaminen ja rakennetun ympäristön kehittäminen. Tampereen kaupungin luonnon monimuotoisuusohjelman tavoitteet, Viheralueverkosto, ekologinen verkosto ja virkistysverkoston jatkuvuus, saavutettavuus ja toimivuus turvataan asemakaavoituksessa. Asemakaavoitusohjelmakaudella pilotoidaan maankäytön suunnitelmien luontovaikutusten arviointityökalua, jonka avulla voidaan arvioida syntyvää luontohaittaa ja sen myötä mahdollisia luontohaitan kompensatiomahdollisuuksia.

Lähiluonnon monimuotoisuutta, ekologisten yhteyksiä ja viheralueiden kestävyttä kehitetään, alueen luontoarvot, maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot sekä ekologisen verkoston jatkuvuus turvataan. Lisäksi laaditaan asemakaavoja korttelirakenteen täydentämiseksi sekä muita kaupungin ja yksityisten maanomistajien hankkeita kaavoitusohjelman kohteiden valmistelun yli jäävillä resursseilla.

Tampereen pitovoiman parantamiseksi asemakaavojen laadinnassa huomioidaan fyysisten perustarpeiden ratkaisun lisäksi asukkaiden koettua hyvinvointia ja tyytyväisyyttä lisääviä tekijöitä kuten identiteetti, yhteenkuuluvuus, paikkaan liittyvät siteet ja perinteet, sujuvat arkikokemukset tai paikkaan samaistuminen. Viherkerroin-työkalua hyödyntämällä turvataan kaupunkivihreä myös korttelialueilla. Täydennysrakentaminen kestävän kasvun vyöhykkeelle, jossa sijaitsevat myös monet rakennetun kulttuuriympäristömme arvot ja ympäristöhäiriöt: melu, tärinä sekä pilaantuneet maat, tuovat oman haasteensa Tampereen kaavoitukselle.

Suurimpia kaavoitusohjelman kohteita sijoittuu sekä kaupungin että yksityiselle maalle. Kehitettyjen sopimuskäytäntöjen myötä yhä useampi laaja asemakaava sisältää tarkoituksenmukaisesti sekä yksityisen että kaupungin omistamaa maata. Sopimusohjaus mahdollistaa osaltaan kaupungin asunto- ja maapoliittisten linjausten toteuttamisen ja tontinluovutuksen tonttivarannon riittävyden. Kaavoitusohjelman toteutuksessa otetaan huomioon Hiilineutraali Tampere 2030 ja Arkkitehtuuriohjelman linjaukset. Asemakaavoitusohjelmassa on esitetty 54 yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta keskeistä asemakaavoituskohdetta. Työohjelmassa on tällä hetkellä lisäksi myös yli 100 muuta asemakaavaa, joita valmistellaan käytettävissä olevien resurssien mukaan. Asemakaavoitusohjelmaan on vuosittain ohjelmoitu nimeämättömien kohteiden täydennysrakentamista asemakaavahakemusten perusteella sekä yksittäisten omakotitonttien jakamisen asemakaavoja asemakaavahakemusten perusteella.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Asemakaavoitusohjelman mukaan keskustan kehitystä edistetään muun muassa asemakaavoittamalla Asemakeskuksen ja Sorin alueita suunnittelukilpailuiden pohjalta.

Kaupunkirakenne täydentyy merkittävästi tulevan raitiotien varrella Kaupinlaakson asemakaavan myötä. Uusi kaupunginosa mahdollistaa tiiviin ja laadukkaan raitiotiehen tukeutuvan kaupunkiympäristön.

Hiedanrannan yleissuunnitelman valmistumisen jälkeen jatkuu alueen asemakaavojen laatiminen Hiedanrannan tehdasrakennuksen ja kartanon, keskustan asumisen, kaupallisten ja julkisten palvelujen alueilla sekä liikenneverkollisten ratkaisujen kaavoittamisella. Lielahden alueelle laaditaan asemakaavamuutoksia käynnissä olevan yleissuunnitelman pohjalta.

Asuinalueiden kaavoituksessa tavoitteena on laadukas ja yhteisöllinen asuinalue, jolla monipuoliset palvelut ja virkistysalueet ovat helposti saavutettavissa. Kaupunkipuulinjaus, viherkerrointyökalu ja kasvikkatolinjaus mahdollistavat kaupunkivihreän lisäämisen uudellakin tavalla rakennetussa ympäristössä. Asumisen keskeisiä kohteita ovat Kaupinlaakson, Hervannan pohjoisosan, Hiedanrannan ja Härmälän alueet. Laajempia pientaloalueita sijoittuu ohjelmakaudella muun muassa Ojalaan ja Nurmiin. Sekoittunutta asumisen, kaupan ja toimitilojen aluetta kaavoitetaan muun muassa Hiedanrantaan ja keskustaan Asemakeskuksen yhteyteen. Kaupunkirakenteen täydentäminen keskustassa, aluekeskuksissa ja asuinalueilla on vuosittain merkittävä täydennysrakentamisen keino. Yksityisten tonttien kehittäminen tapahtuu hankekehittäjän kanssa yhteistyössä laadulliset näkökulmat huomioiden. Kortteleiden täydennysrakentaminen edistää alueiden elinvoimaisuuden kasvamista.

Yritystontti- ja toimitilatarjonnan kasvulle luodaan edellytykset kaavoittamalla ohjelmakaudella rakentamista Lahdesjärvelle, Lakalaivaan ja Linnainmaalle.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Jukka Lindfors, Elina Karppinen, Virpi Ekholm, Pia Hastio, Mika Periviita, Kari Kankaala, Milko Tietäväinen, Marika Viinanen, Ari Vandell, yhdyskuntalautakunta/Arja Kekäläinen

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle, talousjohtaja Mikko Koskelalle ja liiketoiminta- ja rahoitusjohtaja Arto Vuojolaiselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Kh 18.11.2024 Asemakaavoitusohjelma 2025–2029

2 Kh 18.11.2024 Asemakaavoitusohjelma, kohdekortit 2025–2029

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 9.12.2024 kaupungin internetsivuilla www.tampere.fi

Päätös on lähetetty sähköpostilla 9.12.2024

Tampere
09.12.2024

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§304

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)